

Varvshistoriska Föreningen

Karlskrona **VHFK** 15 år 2019

Varvshistoriska Föreningen
i Karlskrona

- VHFK bildades den 27 januari 2004, med syfte att verka för att bevara Varvets och de varvsanställdas betydelse, samt att sprida kunskap därom.
- Ingår i nätverket och arbetslivsmuseernas samarbetsråd Arbetsam.
- Starten initierades troligen vid ett seminarium på Marinmuseet den 21-22 januari 2003 med ämne
” Ångpannor och nitar ”.
- Ordförande ”var då” Hans Hedman, som har hållit i klubban fram till 2016, då S-E Hellbratt tog över ansvaret.
- Föreningens arbete uppdelades i ett antal grupper med olika inriktningar och syfte.
- Det unika är att vi är en förening som verkar för ett varv som är aktivt, till skillnaden för de andra föreningarna, som har till uppgift att bevara information från nedlagda varv.

- Arbetsgruppen startade redan år 2004-05, med Sten Svedlund som ansvarig.
- Syftet var att bevara kunskapen om tillverkning av rep och att förmedla den kunskapen för turister och intresserade.
- Till en början var vi en grupp frivilliga, som arrangerade visningar med egen regi.
- Verksamheten växte. Vi blev tvingade att utöka styrkan till som mest 5 anställda.
- Kostnaderna inhämtades genom ett flertal bidragsprojekt.
- I repslagarbanan har vi byggt upp en utställning, som efter ett antal förändringar anses vara klar.
- Ett stort nätverk skapades inom Sverige och Norden, men även i Europa.
- Vi har medverkat vid Kustkulturarrangeman på Island, Danmark och i Karlskrona.
- Vi har även medverkat på mässor, julmarknader och övriga arrangemang.
- Vi deltog i flera år vid "Karlskrona Sail Week".
- Nu har vi av ekonomiska skäl minskat styrkan till 1,5 personer, som betalas av Karlskrona Kommun. Guider är utbildade som förstärkning.
- Vi har öppet året runt.

- Projektet startades upp av en arbetsgrupp på Forsviks Varv, av Bernt Breiding, men överfördes till skeppsbyggare Patrik Zimoneyi.
- VHFK startade upp 2005, orsakat av ett löfte från vår ordförande, att vi kunde bygga en nitad ångpanna, med ca 6500 nitar.
- Vår projektledare var B-I Magnevall. Jag kom in som biträde, när BIM:s hälsa behövde förstärkning.
- Projektet startade upp som ett arbetsmarknads-projekt av Karlskrona Kommun.
- Första mötet hölls i december 2005.
- Efter en kort tids uppstart upphörde bidragen med PLUS jobbare. Där stod vi med en startad ångpanna.
- Räddningen blev att ett antal pensionerade varvsarbetare ställde upp med frivilligt oavlönat arbete ett par dag i veckan i flera år.
- Vi hyrde en arbetsplats i varvets svetshall.
- Hela projektet försenades. Men vi blev inte styrande för färdigställningen.
- Ursprunglig leverans var mitten 2007.
- Pannan levererades den 16 juni 2009.
- Transport med inlyft direkt från lastbil i Eric Nordevall II vid kaj i Motala.

Invigning av Pannan

- Dockan som invigdes i september 1724, har använts för dockning även i modern tid.
- Dockan har tömts med ett antal olika manuella system fram till 1848. Då installerades en 20 Hk ångmaskin, som byttes ut mot en större 1878, som fortfarande är driftduglig.
- Ersattes med eldrivna pumpar 1944.
- Maskineriet har körts med luft och underhållits vid några enstaka tillfällen.
- När ångpannan var klar bildade vi en arbetsgrupp med Bo Lindahl som ansvarig. Det var det gamla panngänget som återigen ställde upp på frivillig basis.
- Målsättningen var att demontera, smörja upp och återställa maskineriet, så att det kunde köras med luft vid turistvisningar.
- Ett bildspel med "speakerljud" har även skapats, för att beskriva olika varianter på pumpsystem.
- Animerade sekvenser, baserat på konstruktions-ritningar har skapats.

Panngänget

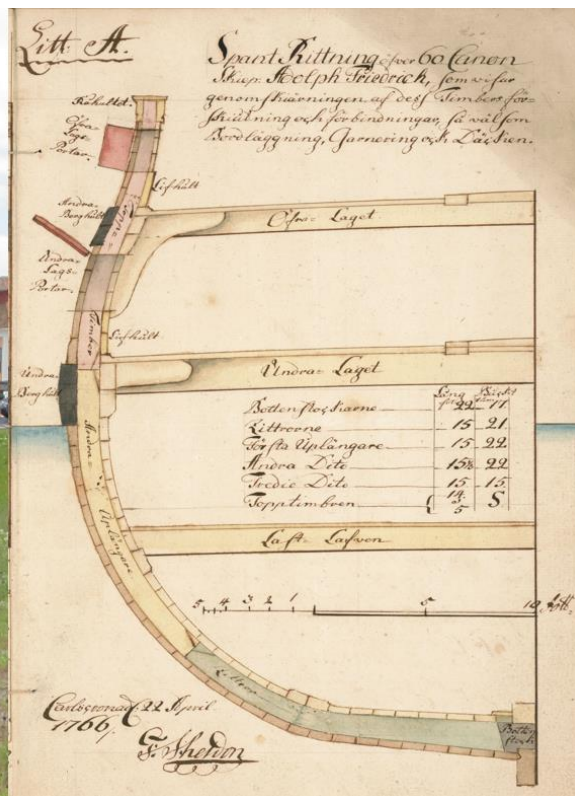

Wasaskjul

- Wasaskjul, som byggdes på mitten av 1700:a talet, är ett objekt, som ingår i våra turistvisningar.
- Vi har inga egna arrangemang i byggnaden, med undantag av färdigställning av Speljakten och koppling till projektet "Ektimmer och Linjeskepp".

Ett projekt om stora skepp i den seglande flottan på 1780-talet

På Lindholmen i Karlskrona har flottans varvsanläggning varit etablerad sedan slutet av 1600-talet och utgjorde under större delen av 1700-talet kärnan i örlogsvarvet. Lindholmen är även en av landets första, storskaliga industrimiljöer, vilken förklarades som byggnadsminne 1995. På Lindholmen byggdes fyra nya skeppsstaplar under 1700-talet. Den stapel, som ligger mellan Wasa skjul och Polhemsdockan gjordes till upphalningsbädd under 1800-talet. På denna stapel skall VHFK nu rekonstruera tre spant i full skala från ett 1700-talsfartyget "Riksens Ständer".

Det största spantet kommer vara 10 meter högt och 13.5 meter brett. Projektet har en praktisk del och del som handlar om en "Digital upplevelse" som Länsstyrelsen och Region Blekinge stöttar.

Avlastning på Lindholmen

Spanten till projekt Ektimmer och Linjeskepp på plats på Lindholmen

Fotogruppen

- En fotogrupp startade upp insamling av allt tillgängligt fotomaterial.
- Ansvariga var varvets fotograf Lennart Bergqvist och Bengt Andersson.
- Allt material samlades i fotofiler med "back-up", så att inget blir förlorat.
- Under arbetets gång avled Lennart och Bengt överlämnade underlaget till VHFK av hälsoskäl.
- S-E Hellbratt har löpande presenterat bilder på vår hemsida.
- Det totala bildmaterialet är omfattande och unikt.

Speljakten

- I samband med MM firande av modellkammarens 250 års jubileum, donerade doktor Ulf G Linden pengar till att bygga en replik av Speljakten.
- Projektet startade upp i Slip och barkasskjulet under 2003.
- Efter en omorganisation 2004, beslutades att MM inte skulle syssla med repliker, avslutades pågående arbete.
- Skrovet skulle säljas eller slängas.
- Marinmuseer Vänner beslutade då att köpa skrovet 2012 för 100 kr.
- VHFK antog då utmaningen att färdigställa projektet, för att ställas ut i Wasaskjul, fullt riggad.
- Vi har med Länsarbetsfolk startat upp olika delar av färdigställning, med skiftande resultat.
- Bo Lindahl startade upp projektet, men av arbetsbelastningsskäl, överlämnades ansvaret till Per Stål.
- Nu har ett professionellt frivilligt gäng på 4 man, har startat upp arbetet på nytt.

Speljakten under färdigställande

Öresundsbron

- På uppdrag av Hans Hedman, skapades en arbetsgrupp, med Jan Ottosson som ansvarig.
- Kravet från Hans var, medan deltagare i projektet fortfarande var i livet, att kunna intervjuas, som underlag till en projektbok.
- Brokontraktet skrevs den 5 mars 1996.
- Första "Girdern" lämnade Verkö den 16 december 1997.
- Slutleverans från Verkö den 17 november 1998.
- Invigning av bron sen 1 juli 2000.
- Bokprojektet startades upp i januari 2012
- Boken trycktes i slutet på 2016

Intervjuer

- En grupp startades upp av Christer Karlsson, för intervjuer av varvsarbetare.
- Intervjuerna bandades och skrevs ner i datorer.
- Av olika skäl har inte underlaget kunnat användas på grund av tekniska problem och kvalitet på underlaget.
- Bernt Svensson har återupptagit ärendet genom att fortsätta intervjuerna och har några fler bandade men det är svårt för icke närvarande att följa.
- Åke Åkesson och Bertil Olsson är videointervjuade i samband med tillverkning av ångpannan.
- S-E Hellbratt har börjat publicera användbart material.

Ritningsdokumentation

”att leta guldkorn i en sandhög”

- John Nilsson och S-E Hellbratt har jobbat med att rädda olika typer av ritningar, som Saab hade för avsikt att slänga. (Ca 10 000 st.)
- Ca 800 ritningar är utsorterade och scannade till digitalt format.
- Avtal har 2018 skrivits mellan Saab och VHFK gällande det digitala resultatet.
- Vem som ska lagra det fysiska ritningarna är inte klart (troligen hamnar de i ett bergrum i Karlskoga i evig glömska då nu huvudkontorets ritningsarkiv utryms).
- Underlaget kommer att presenteras löpande på VHFK hemsida.
- Arbetet startade 2016 och fortsätter nu då avtalet är klart.
- Ett urval kommer att presenteras på VHFK hemsida.

- Böcker
 - Söderstierna – Lindholmen 2004
 - Repslageriet på Lindholmen 2005
 - Basarholmen Karlskrona 2006
 - Polhemsdockan, Femfingersdockorna och Oscarsdockan 2008
- Häften
 - Västerudden 2005
 - Björkholmen 2006
 - Innanför varvsmuren 2007
 - Stora verkstadsbyggnaden 2011
 - Från då till nu 2009
 - På väg ut genom 17:s port 2015
- Projekt
 - Artistnamn 3:e upplagan 2015
 - Arbetsbeskrivning Ångpanna 2013
 - Öresundsbrons högbrodel 2017
- Medverkan i
 - Årsbok Från trä till komposit 2008
 - Årsbok nybygge på varvet 2012
- Video DVD
 - Förändring på varvet 1951-58 2005
 - Sjösättningar 1914-2004 2006
- Övrigt
 - Karlskronavarvets historia del 1 1993
 - Karlskronavarvets historia del 2 1993
 - Omfattar tiden 1680-1992

Varvshistoriska Föreningen
i Karlskrona

VHF Hemsida

START	VARVETS HISTORIA	REPSLAGARBANAN	POLHEMSDOCKAN	WASA SKJUL	EKTIMMER OCH LINJESKEPP	
OM VHFK	BILDARKIV	ARBETSGRUPPER	KÅSERIER	LÄNKAR	KONTAKTA OSS	STYRELSE
VHFK UTGIVNA BÖCKER						

En liten film om repslagarna i Karlskrona

START

- Varvet Runt/KV-Nytt, tillbakablick
- Varvspensionärer
- VHFK söker bidragsgivare till projektet Ektimmer och Linjeskepp

ANTAL BESÖKARE

1 5 8 2 3 4